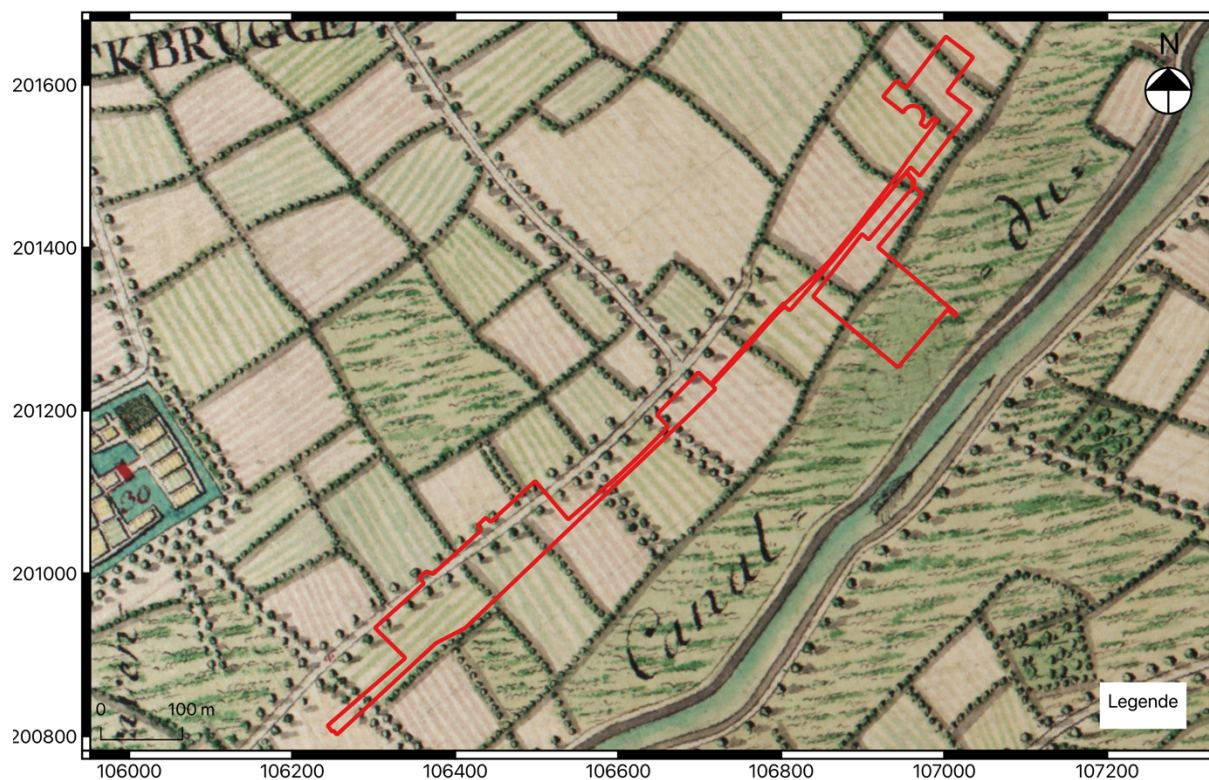

Archeologienota met beperkte samenstelling: De pijpleiding tussen de sites van Messer en Kronos te Evergem

Annelies De Raymaeker
Marit Mertens

Colofon

Archeologienota met beperkte samenstelling: De pijpleiding tussen de sites van Messer en Kronos te Evergem

Projectleiding:	Annelies De Raymaeker & Vanessa Vander Ginst
Leidinggevend archeoloog:	Annelies De Raymaeker
Auteurs:	Annelies De Raymaeker & Marit Mertens
Foto's en tekeningen:	Studiebureau Archeologie bv (tenzij anders vermeld)
Onderliggende kaartlagen:	Nationaal Geografisch instituut (NGI) of Informatie Vlaanderen ('AGIV') (tenzij anders vermeld)

Op alle teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Studiebureau Archeologie bv mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd, bewerkt en/of openbaar gemaakt, hetzij door middel van webpublicatie, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

Studiebureau Archeologie bv
Bietenweg 20
3300 Tienen
www.studiebureau-archeologie.be
info@studiebureau-archeologie.be
tel: 0474/58.77.85

D/2026/12.825/9

©2026, Studiebureau Archeologie bv

Inhoudstafel

Inhoudstafel	p. 1
Hoofdstuk 1 Bureauonderzoek	p. 2
1.1 Beschrijvend gedeelte	p. 2
1.1.1 Administratieve gegevens	p. 2
1.1.2 Onderzoeksopdracht	p. 4
1.1.3 Werkwijze	p. 7
1.2 Assessmentrapport	p. 8
1.2.1 Bodemopbouw	p. 8
1.2.2 Archeologische voorkennis	p. 9
1.2.3 Bestaande infrastructuur	p. 13
1.2.4 Confrontatie met de geplande werken	p. 14
1.3 Samenvatting	p. 14

Hoofdstuk 1 Bureauonderzoek

1.1 Beschrijvend gedeelte

1.1.1 Administratieve gegevens

Projectcode:	2024 L 137
Aanleiding:	De opgemaakte archeologienota kadert in een geplande omgevingsvergunning (stedenbouwkundige handelingen) met in totaal een kadastraal oppervlakte van ca. 53 756 m ² . Daarmee valt de vergunningsaanvraag binnen de aanvragen waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen 5000 m ² of meer bedraagt (Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014 en de Code van Goede Praktijk).
Erkend archeoloog:	Annelies De Raymaeker OE/ERK/Archeoloog/2016/00148 Studiebureau Archeologie bv OE/ERK/Archeoloog/2015/00002
Locatie:	Gent & Evergem, Gentweg (Fig. 1.1 & Fig. 1.2) Bounding box: punt 1: x = 106 253, y = 200 797 punt 2: x = 107 037, y = 201 663 Gemeente Gent, Afdeling 13, Sectie R, Percelen 1525B2, 1528C2, 1528E2, 1638C, 1525X & openbaar domein (Fig. 1.3). Gemeente Evergem, Afdeling 1, Sectie A, Percelen 1519S, 1559T, 1562S, 1273L, 1273M, 1274C, 1787A & openbaar domein (Fig. 1.3).
Relevante termen:	Bureauonderzoek, industriegebied, kabeltracé
Bebouwde zones:	Er bevinden zich verschillende gebouwen verspreid over de verschillende percelen.

Fig. 1.1: Uittreksel van de topografische kaart met situering van het projectgebied.

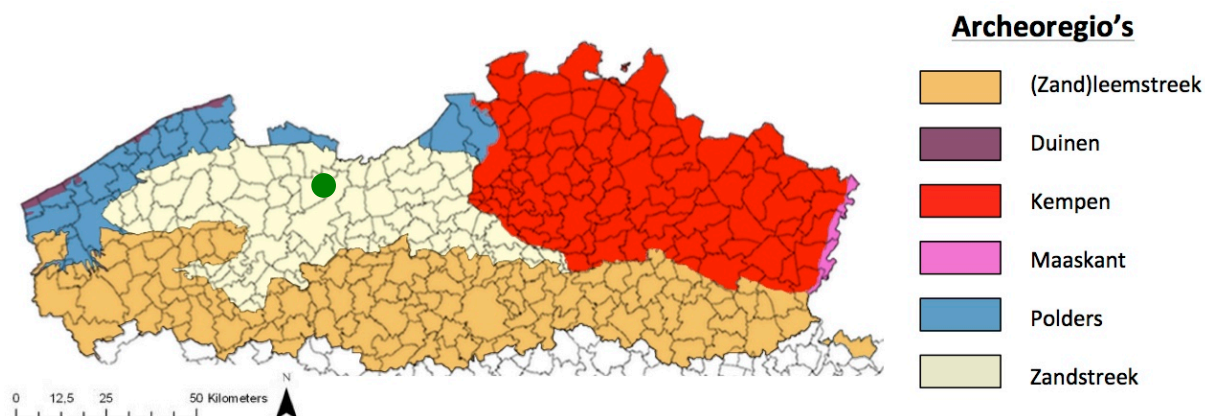

Fig. 1.2: Situering van het projectgebied binnen de verschillende Vlaamse archeoregio's.

Fig. 1.3: Uittreksel van het kadasterplan met situering van het projectgebied.

1.1.2 Onderzoeksopdracht

Het archeologisch bureauonderzoek beoogt om op basis van bestaande bronnen informatie te verzamelen over de aan- of afwezigheid van een archeologische site op een terrein, de karakteristieken en de bewaringstoestand ervan, de relatie met het landschap, de waarde ervan en hoe ermee moet omgegaan worden in het kader van bodemingrepen.

De Code Goede Praktijk biedt de mogelijkheid om een archeologienota met beperkte samenstelling (archeologienota light) in te dienen indien de confrontatie tussen de toekomstige werken en één doorslaggevend aspect uit de beschrijving van de landschappelijke ligging van het onderzochte gebied, de historische beschrijving, of de bespreking van het onderzochte gebied in zijn archeologische kader aantoonbaar is:

- 1° met aantoonbare zekerheid geen archeologisch erfgoed aanwezig is op het onderzochte terrein, of;
 - 2° de toekomstige werken met aantoonbare zekerheid geen verstoring zullen veroorzaken aan het eventueel aanwezige archeologische erfgoed, of;
 - 3° verder onderzoek van het terrein in het kader van de toekomstige werken met aantoonbare zekerheid niet zou leiden tot nuttige kenniswinst;
- en er dus geen verdere maatregelen nodig zijn, dan mag de rapportering over het bureauonderzoek van het terrein beperkt blijven¹.

¹ Code Goede Praktijk 12.5.3.3

Beschrijving geplande werken:

Op basis van informatie van de initiatiefnemer bestaan de geplande werken uit de aanleg van twee pijpleidingen van Messer naar KRONOS (Fig. 1.4 en Fig. 1.5). De leidingen worden geboord aan de hand van gestuurde boringen die tot ca. 18 m onder het maaiveld gaan. In het zuiden en noorden van het tracé worden sleuven gegraven van ca. 2 m breed met een diepte tot ca. 1,7 m onder het maaiveld. Op enkele plaatsen zullen de sleuven verdiept worden tot ca. 4 m diepte. Lokaal worden er persputten voorzien met een diepte van ca. 6 m onder het maaiveld. De rest van het terrein wordt voorzien als werkzone, met geen of een zeer minieme ingreep in de bodem. Het volledige projectgebied heeft een oppervlakte van ca. 53 756 m².

Doorslaggevend aspect:

Het doorslaggevende aspect dat in aanmerking komt om deze archeologienota met beperkte samenstelling te verantwoorden is de beperkte ingreep in de bodem verspreid over een groot en smal traject. De leidingen worden geboord aan de hand van gestuurde boringen en worden aangelegd in een small lijntracé. Enkel in het zuiden en noorden van het projectgebied zullen plaatselijk sleuven worden gegraven van ca. 2 m breedte, waarbij twee persputten voorzien worden. De overig geplande werken hebben geen of een zeer minieme ingreep in de bodem. Hierdoor is er geen ruimtelijk beeld van mogelijke archeologische waarden mogelijk.

Het projectgebied overlapt met een eerder opgestelde archeologienota met beperkte samenstelling (ID 32297) voor hetzelfde project. Omwille van een wijziging in de geplande werken en de contour van het projectgebied werd de archeologienota aangepast.

Het merendeel van het projectgebied werd gemarkeerd als GGA-zone. De overige delen van het projectgebied die zich niet in een GGA-zone bevinden, situeren zich op terrein die gesaneerd werden waardoor er grond werd afgegraven.

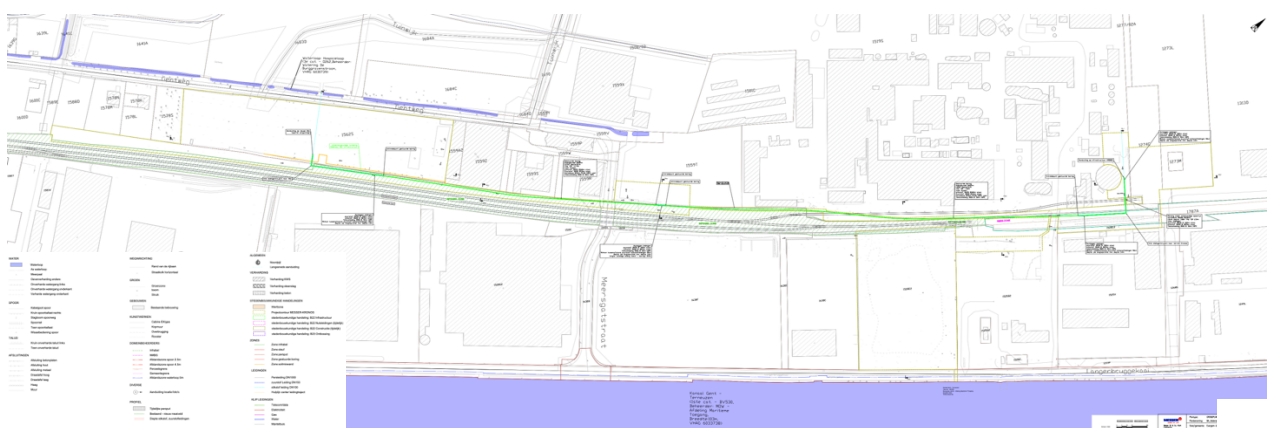
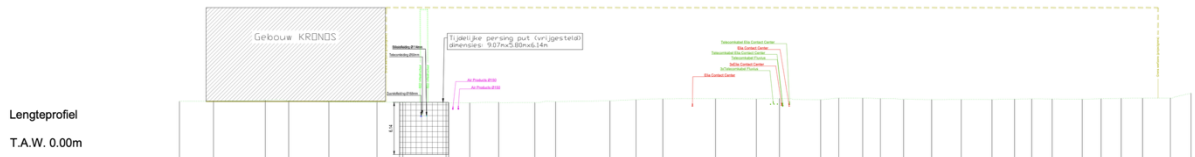
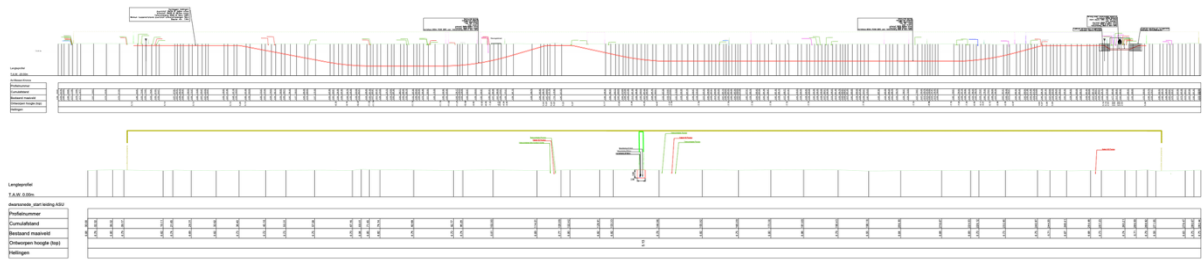

Fig. 1.4: Ontwerpplan van de geplande werken².

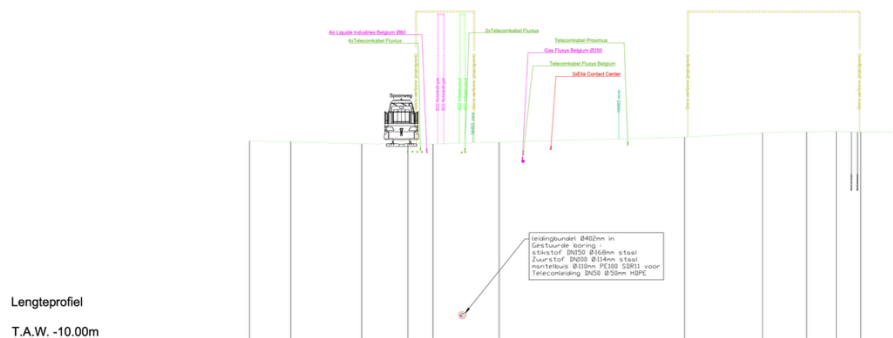
² © Initiatiefnemer, originele in bijlage.

Archeologienota: De pijpleiding tussen de sites van Messer en Kronos te Evergem

dwarssnede einde leiding Kronos

Profielnummer	Cumulaafstand	Bestaand maaiveld	Ontworpen hoogte (top)	Hellingen
6.75	0.00			
6.75	0.45			
6.80	10.17			
6.80	14.93			
6.80	17.89			
6.85	23.35			
6.84	26.51			
6.80	31.61			
6.86	34.35			
6.85	37.77			
6.81	42.56			
6.72	44.52			
6.82	49.94			
6.86	54.03			
7.00	57.93			
7.07	64.51			
7.06	68.35			
7.09	71.65			
6.96	73.87			
7.15	79.02			
7.15	80.93			
7.08	83.91			
7.00	86.68			
6.97	89.51			
6.96	92.51			
6.98	95.11			
7.02	98.52			
7.02	100.98			
7.04	103.22			
7.01	106.86			
7.06	109.96			
7.11	111.43			
7.13	113.97			
7.15	117.79			
7.11	119.71			

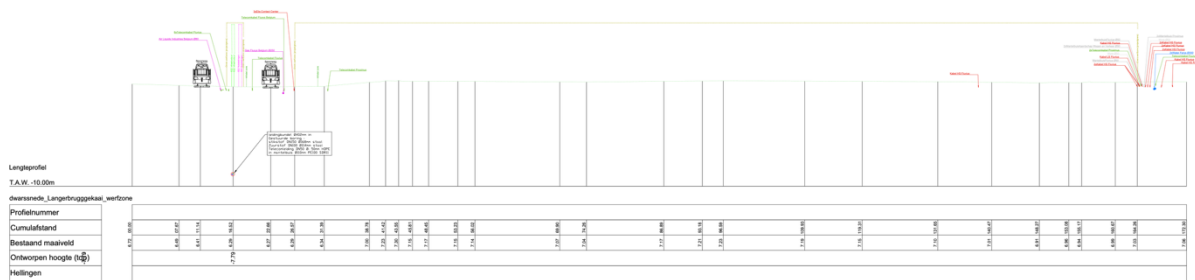

Lengteprofiel

T.A.W. -10.00m

Groenbuffer Kronos

Profielnummer	Cumulaafstand	Bestaand maaiveld	Ontworpen hoogte (top)	Hellingen
6.66	0.00			
6.60	03.47			
6.62	09.48			
6.63	13.34			
6.59	15.45			
6.56	21.03			
6.97	36.65			
7.35	43.23			
7.43	46.94			
7.47	48.44			
7.43	51.50			
7.37	54.95			

Lengteprofiel

T.A.W. -10.00m

dwarssnede_Lengteprofiel_kronos_werfzone

Profielnummer	Cumulaafstand	Bestaand maaiveld	Ontworpen hoogte (top)	Hellingen
6.75	0.00			
6.75	0.45			
6.80	10.17			
6.80	14.93			
6.80	17.89			
6.85	23.35			
6.84	26.51			
6.80	31.61			
6.86	34.35			
6.85	37.77			
6.81	42.56			
6.72	44.52			
6.82	49.94			
6.86	54.03			
7.00	57.93			
7.07	64.51			
7.06	68.35			
7.09	71.65			
6.96	73.87			
7.15	79.02			
7.15	80.93			
7.08	83.91			
7.00	86.68			
6.97	89.51			
6.96	92.51			
6.98	95.11			
7.02	98.52			
7.02	100.98			
7.04	103.22			
7.01	106.86			
7.06	109.96			
7.11	111.43			
7.13	113.97			
7.15	117.79			
7.11	119.71			

Archeologienota: De pijpleiding tussen de sites van Messer en Kronos te Evergem

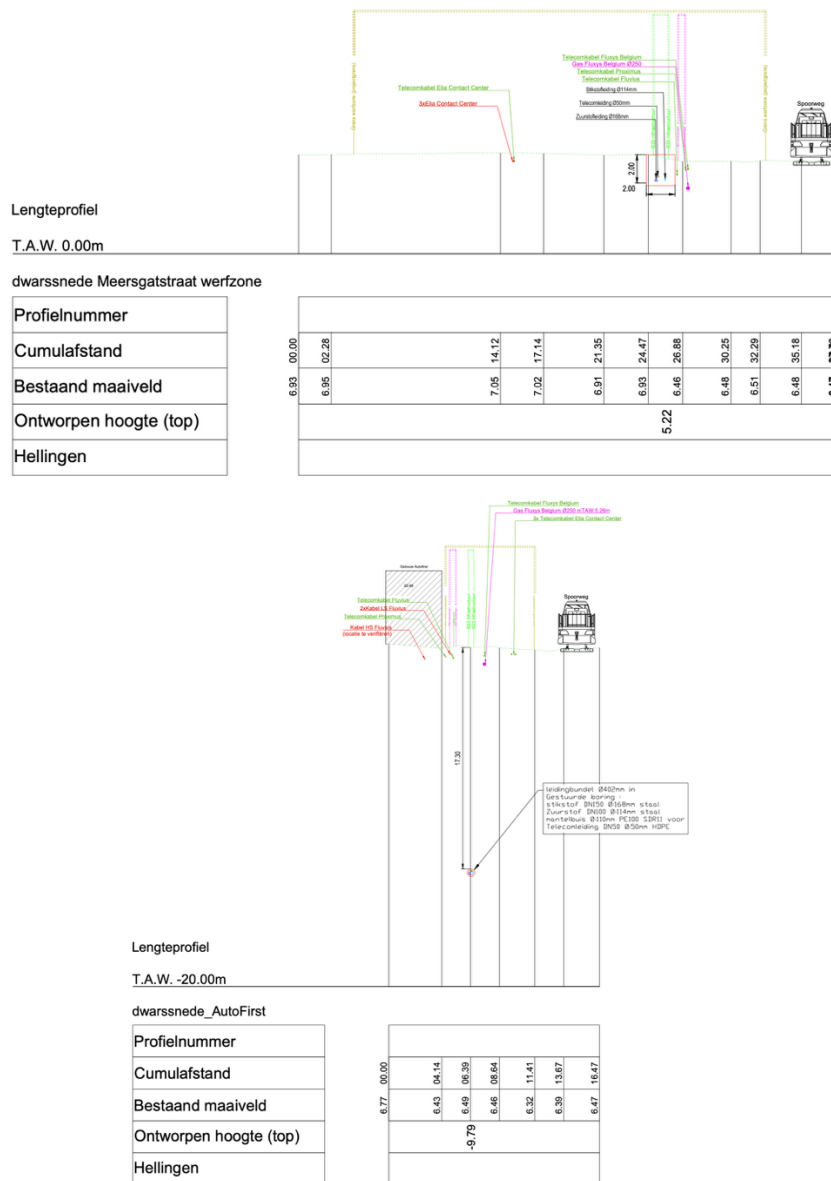

Fig. 1.5: Terreinprofielen van de geplande werken³.

1.1.3 Werkwijze

Voor het bureauonderzoek in het kader van een archeologienota met beperkte samenstelling waarbij met aantoonbare zekerheid geen archeologisch erfgoed aanwezig is op het onderzochte terrein en/of het onderzoek in functie van de werken met aantoonbare zekerheid niet zou leiden tot nuttige kenniswinst en/of met aantoonbare zekerheid geen verstoring zullen veroorzaken aan het eventueel aanwezige archeologische erfgoed, werden de reeds uitgevoerde archeologisch onderzoeken en de bodemopbouw ruimtelijk en inhoudelijk geconfronteerd met de aanwezige infrastructuur en de geplande werken. Geraadpleegd kaartmateriaal dat niet relevant is voor deze archeologienota, zoals

³ © Initiatiefnemer, originele in bijlage.

bepaalde bodemkaarten, themakaarten, luchtfoto's, topografische kaarten, ... zal niet worden afgebeeld.

1.2 Assessmentrapport

1.2.1 Bodemopbouw

De bodemkaart (Fig. 1.6) toont voor nagenoeg het volledige projectgebied een OB-bodem. Dit zijn percelen die niet gekarteerd konden worden, vaak omwille van bewoning, tijdens de opmaak van de bodemkaart in de jaren '50 -'70 van de 20ste eeuw. In het zuidwesten van het projectgebied is een OT-bodem. Dit zijn sterk vergraven gronden. Enkel in noordoostelijke hoek van het terrein is een Zch-bodemserie aanwezig. Dit is een matig droge zandbodem met verbrokkelde ijzer en/of humus B horizont.

Het projectgebied overlapt met verschillende bodemonderzoeken en -saneringen (Fig. 1.7) die doorheen de jaren werden uitgevoerd in het industriegebied. Dit wijst op de mogelijke afgraving die heeft plaatsgevonden op de terreinen.

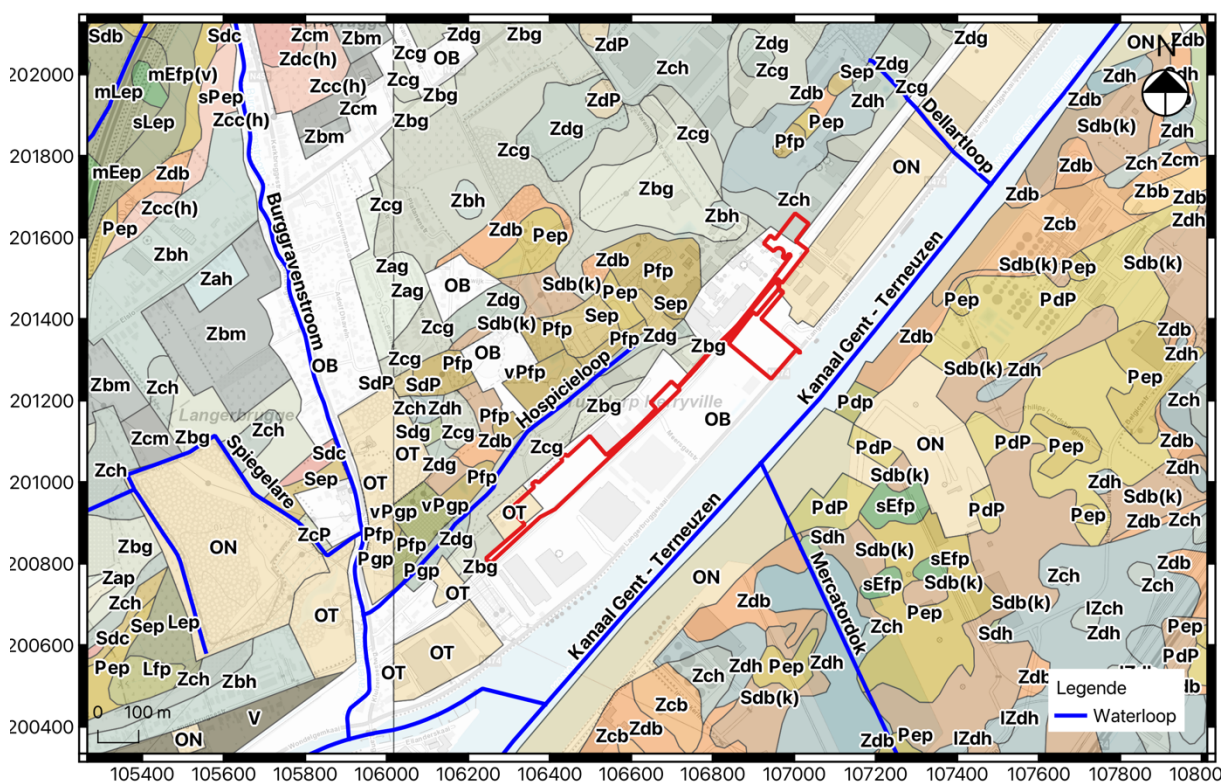

Fig. 1.6: Bodemkaart met aanduiding van het projectgebied.

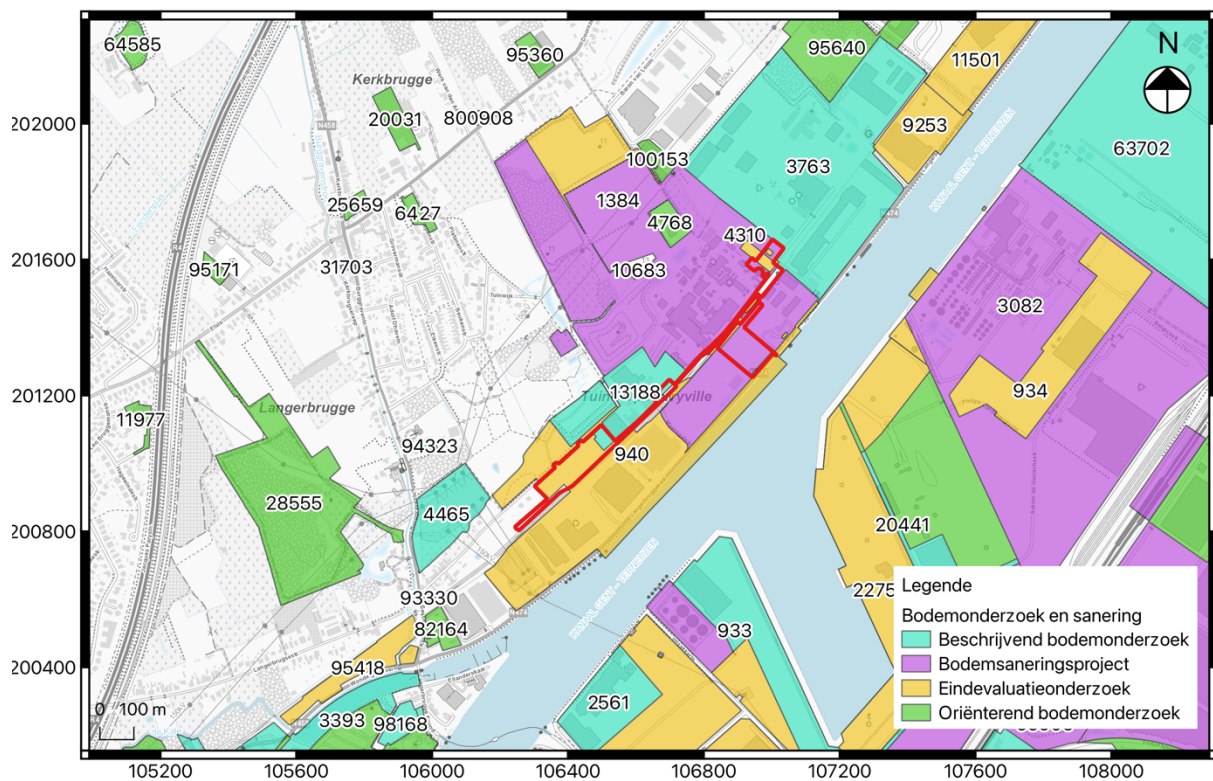

Fig. 1.7: Bodemonderzoek en -sanering.

1.2.2 Archeologische voorkennis

Het projectgebied situeert zich tussen een beperkt aantal archeologisch gekende locaties die terug te vinden zijn op de CAI (Centrale Archeologische Inventaris) (Fig. 1.8). Ten westen van het projectgebied situeren zich twee laatmiddeleeuwse mottes die omgevormd zijn tot een kasteel (CAI ID 972534 en CAI ID 972535). Ten noorden van het projectgebied werden tijdens een proefsleuvenonderzoek grondsporen aangetroffen (CAI ID 983258).

Het projectgebied overlapt met eerder opgestelde archeologienota's met beperkte samenstelling (ID 28844, ID 31315 en ID 32297). Een deel van het terrein werd in het kader van een bodemsanering afgegraven van ca. 2 tot 4 m waardoor er geen archeologische waarden meer bewaard kunnen zijn. Het grootste deel van het projectgebied ligt ook binnen de GGA-zone rondom het kanaal van Gent-Terneuzen.

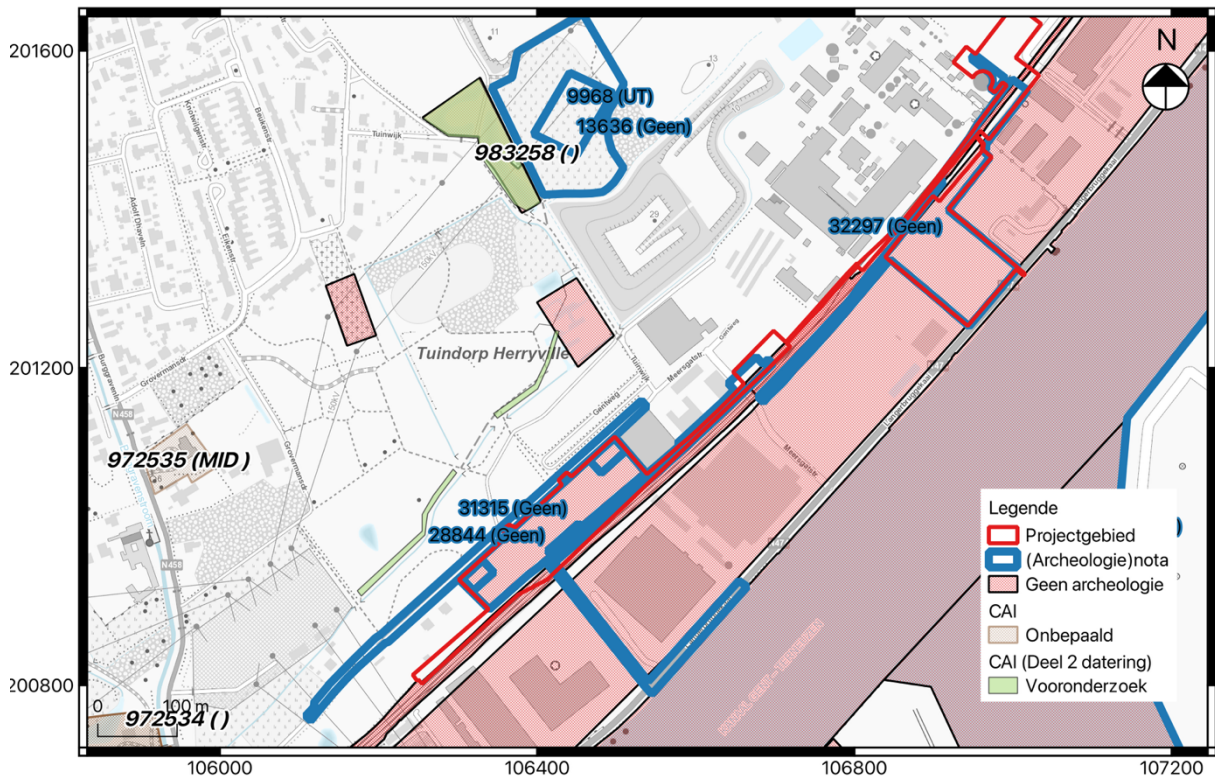

Fig. 1.8: Uittreksel uit de CAI met situering van het projectgebied.

Historische kaarten tonen de afwezigheid van historische bebouwing of landgebruik binnen het projectgebied vanaf de tweede helft van de 18^e eeuw (Fig. 1.9 & Fig. 1.10). Vanaf de topografische kaart van 1939 is er een snelle ontwikkeling van industrie waar te nemen binnen de contour van het projectgebied en in de omgeving (Fig. 1.11). De industrie blijft in de volgende jaren groeien tot op heden (Fig. 1.12 & Fig. 1.13). Enkele delen van het projectgebied zijn heden niet meer bebouwd, maar in het verleden stond hier wel industrie. Deze terrein werden gesaneerd.

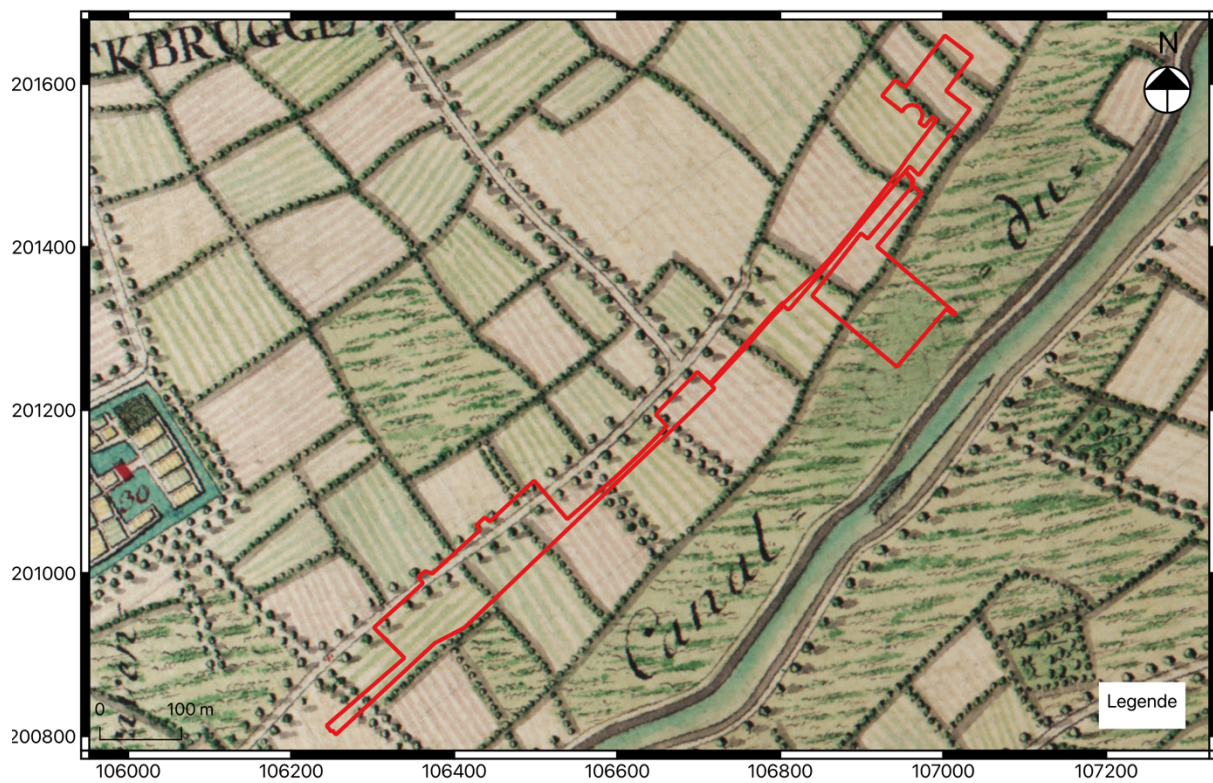

Fig. 1.9: Uittreksel uit de kaart van Ferraris (1777) met aanduiding van het projectgebied.

Fig. 1.10: Uittreksel uit de kaart van Vandermaelen (1846-1854) met aanduiding van het projectgebied.

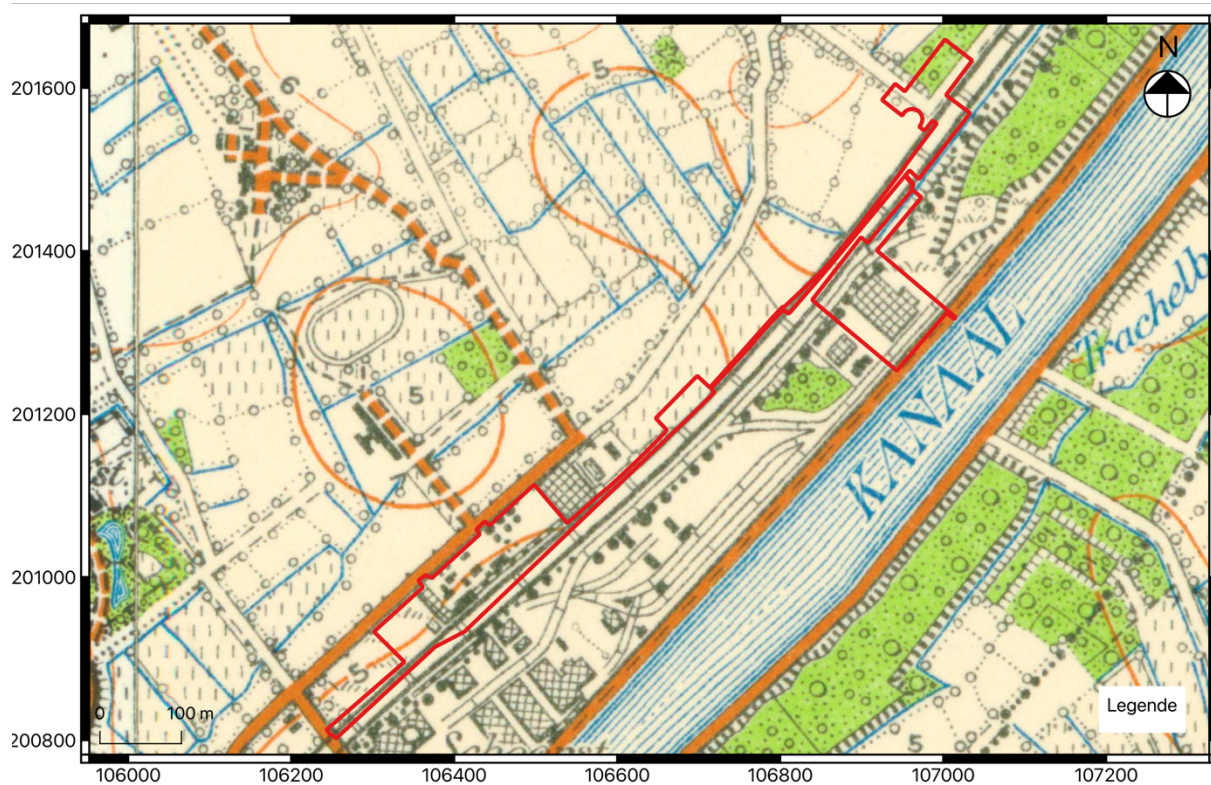

Fig. 1.11: Uittreksel uit de topografische kaart van 1939 met aanduiding van het projectgebied.

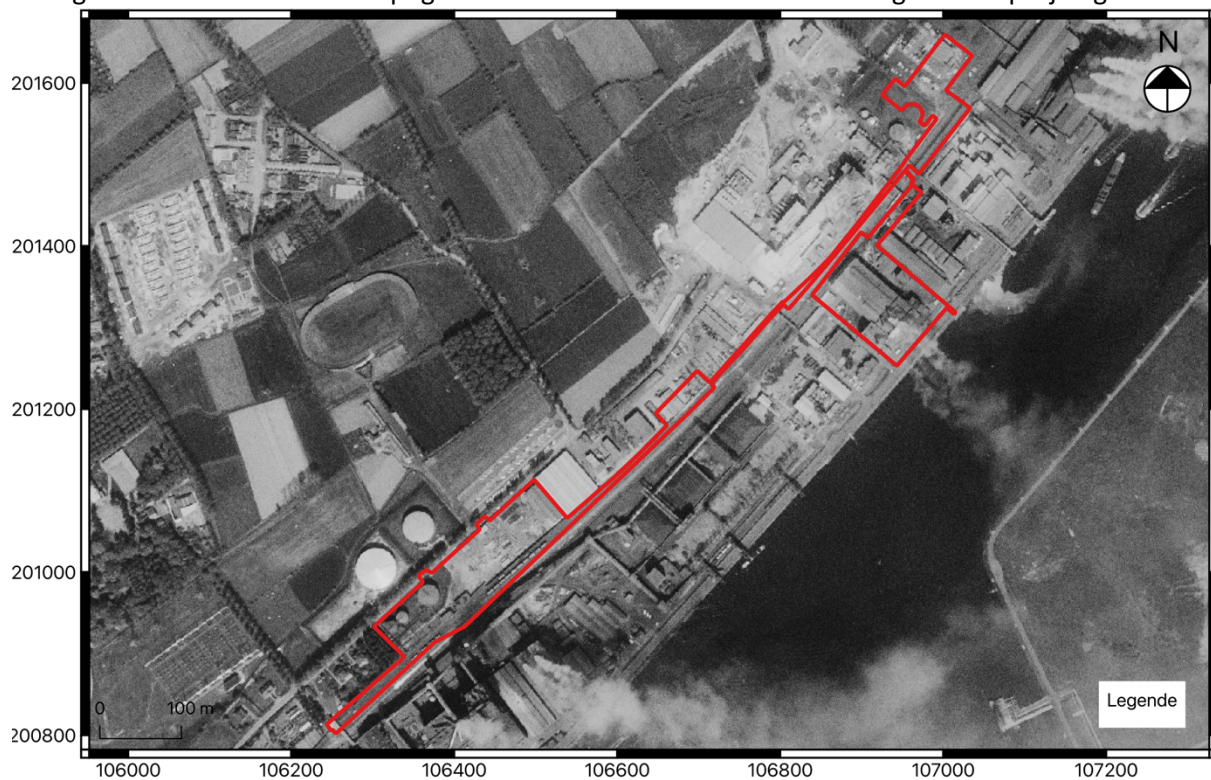

Fig. 1.12: Uittreksel uit een luchtfoto van 1971 met aanduiding van het projectgebied.

Fig. 1.13: Meest recente luchtfoto met aanduiding van het projectgebied.

1.2.3 Bestaande infrastructuur

Het projectgebied situeert zich deels op braakliggende terreinen alsook op terreinen waar zich bebouwing en verharding bevindt (Fig. 1.14). Het projectgebied volgt het traject van de spoorweg.

Fig. 1.14: Meest recente luchtfoto met aanduiding van het projectgebied.

1.2.4 Confrontatie met de geplande werken

Op basis van informatie van de initiatiefnemer bestaan de geplande werken uit de aanleg van twee pijpleidingen van Messer naar KRONOS (Fig. 1.4 en Fig. 1.5). De leidingen worden geboord aan de hand van gestuurde boringen die tot 18 m onder het maaiveld gaan. In het zuiden en noorden van het tracé worden sleuven gegraven van ca. 2 m breed met een diepte tot 1,7 m onder het maaiveld. Op enkele plaatsen zullen de sleuven verdiept worden tot 4 m diepte. Lokaal worden er persputten voorzien met een diepte van 6 m onder het maaiveld. De rest van het terrein wordt ingericht als werkzone. Er is bijgevolg een zeer beperkte ingreep in de bodem die een smal lineair traject volgt waardoor er geen ruimtelijke context is. Daarbij ligt het merendeel van het projectgebied in een GGA-zone. De overige delen van het projectgebied die zich niet in een GGA-zone bevinden, situeren zich op terrein die gesaneerd werden.

De aard van de werken, de bestaande toestand, de bodemopbouw en de archeologische voorkennis maakt dat een archeologisch onderzoek niet te verantwoorden is.

1.3 Samenvatting

Voor de aanleg van een pijpleiding dient er een inschatting gemaakt te worden van het archeologisch potentieel.

Op basis van informatie van de initiatiefnemer bestaan de geplande werken uit de aanleg van twee pijpleidingen van Messer naar KRONOS (Fig. 1.4 en Fig. 1.5). De leidingen worden geboord aan de hand

van gestuurde boringen die tot 18 m onder het maaiveld gaan. In het zuiden en noorden van het tracé worden sleuven gegraven van ca. 2 m breed met een diepte tot 1,7 m onder het maaiveld. Op enkele plaatsen zullen de sleuven verdiept worden tot 4 m diepte. Lokaal worden er persputten voorzien met een diepte van 6 m onder het maaiveld. De rest van het terrein wordt ingericht als werkzone. Er is bijgevolg een zeer beperkte ingreep in de bodem die een smal lineair traject volgt waardoor er geen ruimtelijke context is. Daarbij ligt een groot deel van het projectgebied in een GGA-zone. De overige delen van het projectgebied die zich niet in een GGA-zone bevinden, situeren zich op terrein dat gesaneerd werd of zijn beperkt in omvang en liggen versnipperd over het terrein.

Doordat de werken niet van die aard zijn dat ze relevante archeologische waarden in een ruimtelijke context kunnen verstoren, is verder archeologisch onderzoek niet te verantwoorden.

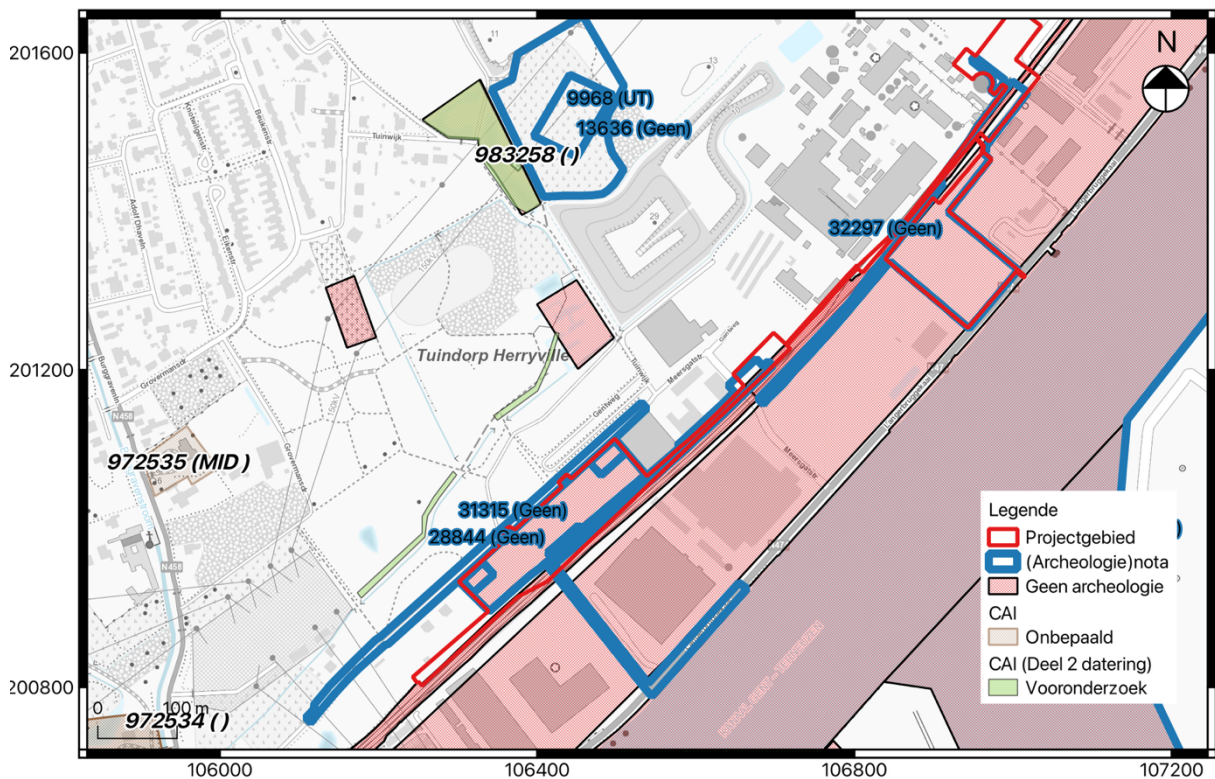

Fig. 1.15: Uittreksel uit de CAI met aanduiding van het projectgebied.

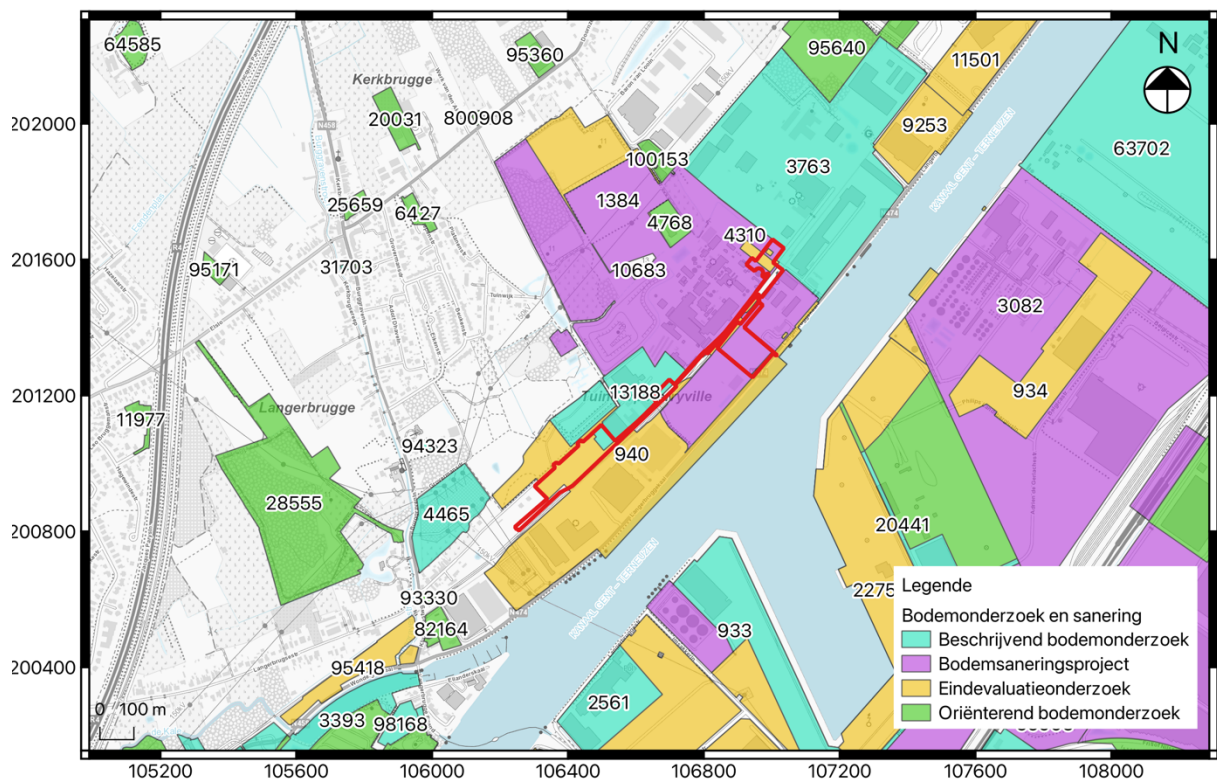

Fig. 1.16: Bodemonderzoek en -sanering in de omgeving van het projectgebied.

2.2 Gemotiveerd advies

Op basis van informatie van de initiatiefnemer bestaan de geplande werken uit de aanleg van twee pijpleidingen van Messer naar KRONOS (Fig. 1.4 en Fig. 1.5). De leidingen worden geboord aan de hand van gestuurde boringen die tot 18 m onder het maaiveld gaan. In het zuiden en noorden van het tracé worden sleuven gegraven van ca. 2 m breed met een diepte tot 1,7 m onder het maaiveld. Op enkele plaatsen zullen de sleuven verdiept worden tot 4 m diepte. Lokaal worden er persputten voorzien met een diepte van 6 m onder het maaiveld. De rest van het terrein wordt ingericht als werkzone. Er is bijgevolg een zeer beperkte ingreep in de bodem die een smal lineair traject volgt waardoor er geen ruimtelijke context is. Daarbij ligt het grootste deel van het projectgebied in een GGA-zone. De overige delen van het projectgebied die zich niet in een GGA-zone bevinden, situeren zich op terrein dat gesaneerd werd, of zijn te beperkt in omvang en versnipperd om kenniswinst te behalen.

Doordat de werken niet van die aard zijn dat ze relevante archeologische waarden in een ruimtelijke context kunnen verstoren, is verder archeologisch onderzoek niet te verantwoorden.

Hierdoor is voldaan aan minstens één van de mogelijke doorslaggevende aspecten die het mogelijk maken om een archeologienota met beperkte samenstelling op te stellen waarbij geen verdere maatregelen nodig zijn.

Op basis van de archeologienota met beperkte samenstelling kan gesteld worden dat de zones die zich nog niet op de GGA-kaart bevinden, hier aan toegevoegd mogen worden (Fig. 2.3).

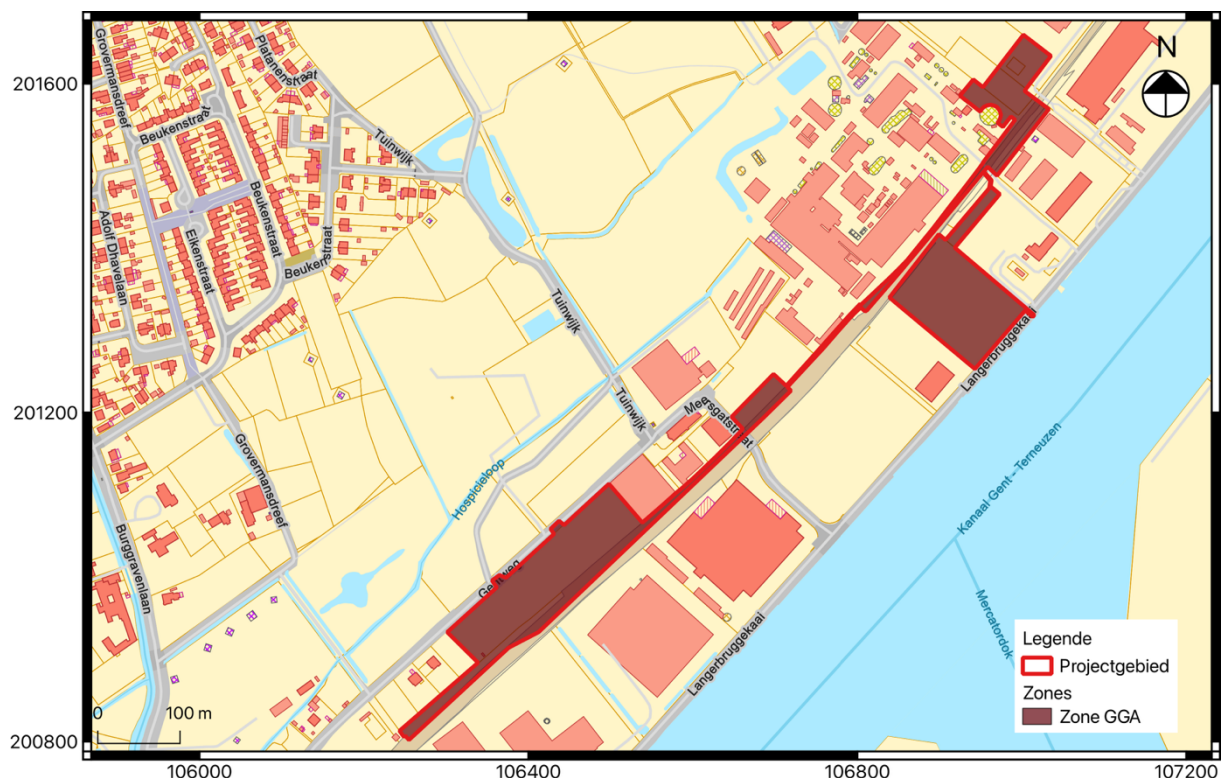

Fig. 2.3: Afbakening van de zone die op de GGA mag met situering van het projectgebied.

2.3 Programma van maatregelen

Omwille van het ontbreken van verder onderzoek of behoud in situ binnen het project is er geen programma van maatregelen. Dit programma van maatregelen is enkel van toepassing op het vergunningsgebied.

Bij vrijgave van het terrein blijven de algemene bepalingen die voorzien zijn in het onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 Art. 5.1.4. van toepassing: “Iedereen die, op een ander moment dan bij het uitvoeren van een archeologisch vooronderzoek, een archeologische opgraving of het gebruik van een metaaldetector, een roerend of onroerend goed vindt waarvan hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat het archeologische erfgoedwaarde heeft, is verplicht daarvan binnen drie dagen aangifte te doen bij het agentschap.” Deze aangifte kan gebeuren op <https://www.onroerenderfgoed.be/nl/digitaal-vondstmeldingsformulier>.